

Raadsvoorstel

Jaar Zaaknummer

2026 216346-2026

Onderwerp:

Opheffen rechtstreeks gekozen Dorpsraden Erica en Zwartemeer

Portefeuillehouder: H.F. van Oosterhout

Team: Publiekszaken

J. van der Breggen, telefoonnummer 140591

Aan de gemeenteraad

Voorgesteld besluit

1. De rechtstreeks gekozen dorpsraden Zwartemeer en Erica op te heffen.
2. De dorpsraad Erica en de dorpsraad Zwartemeer als zijnde een belangenvereniging te erkennen als erkende overlegpartner (EOP).
3. De *'Beleidsregel rechtstreeks gekozen dorps- en wijkraden in de gemeente Emmen'* in te trekken.

Bijlagen

1. Verordening op de Overlegstructuren gemeente Emmen 2016
2. Beleidsregel rechtstreeks gekozen dorps- en wijkraden in de gemeente Emmen

Stuk(ken) ter inzage

1. Collegebesluit d.d. 18 augustus 2026 en de daarbij behorende stukken

jaar	Zaaknummer
2026	216346-2026

1. Inleiding

In de *‘Verordening op de Overlegstructuren gemeente Emmen 2016’* (hierna: de Verordening) is vastgelegd hoe dorps- en wijkraden worden georganiseerd. Op basis van de toen geldende Gemeentewet konden dorps- of wijkraden worden aangewezen als raadscommissie, waarvan de leden rechtstreeks door de bewoners van een dorp of wijk werden gekozen. De praktische uitvoering hiervan is uitgewerkt in de *‘Beleidsregel rechtstreeks gekozen dorps- en wijkraden in de gemeente Emmen’* (hierna: de Beleidsregel).

Door een wijziging van de Gemeentewet in 2016 is de wettelijke basis voor het rechtstreeks kiezen van dorpsraadsleden door inwoners vervallen. De huidige vorm van de dorpsraden van Zwartemeer en Erica is daarmee niet langer houdbaar.

Samen met beide dorpsraden is onderzocht op welke wijze zij hun rol als gesprekspartner van de gemeente kunnen blijven vervullen. In dit kader zijn meerdere gesprekken gevoerd, waarbij ook is gekeken naar de ervaringen met verkiezingen in de praktijk. Vanwege het belang van draagvlak bij de dorpsraden is het proces zorgvuldig ingericht en doorlopen, waarbij de benodigde tijd is genomen voor een zorgvuldige belangenafweging en het bereiken van een passende oplossing.

Hoewel verkiezingen een zorgvuldige en transparante wijze zijn om een dorpsraad samen te stellen, blijkt deze werkwijze relatief omslachtig. Het organiseren van verkiezingen vraagt veel tijd en inzet van zowel de dorpsraden als de gemeente. Daarnaast was het aantal kandidaten in de praktijk vaak gelijk aan of lager dan het aantal beschikbare zetels, waardoor er nauwelijks sprake was van daadwerkelijke keuze voor inwoners.

Op basis van deze overwegingen hebben beide dorpsraden ingestemd met het beëindigen van de huidige vorm. Zij kiezen voor een overstap naar een belangenvereniging, vergelijkbaar met de andere 33 erkende overlegpartners (EOP's) binnen de gemeente.

2. Beoogd effect

De bewoners van Zwartemeer en Erica kiezen voortaan niet langer de leden van een raadscommissie, als zijnde een door de raad ingestelde officieel erkende gesprekspartner. Net als bij alle andere erkende overlegpartners, worden de bewoners van Zwartemeer en Erica voortaan vertegenwoordigd door een belangenvereniging.

3. Argumenten

1.1 De wettelijke basis voor de huidige vorm van de dorpsraad ontbreekt.

Door de wijziging van de Gemeentewet in 2016 ontbreekt de wettelijke grondslag om dorpsraden als raadscommissie met rechtstreeks gekozen leden in stand te houden. De huidige vorm is daarmee niet langer houdbaar en vraagt om aanpassing.

Op grond van artikel 10 van de Beleidsregel is de gemeenteraad bevoegd een dorpsraad op te heffen indien sprake is van bijzondere omstandigheden. Er is dus een raadsbesluit nodig. Het ontbreken van een wettelijke grondslag vormt in dit geval een dergelijke omstandigheid.

1.2 Er is draagvlak bij de dorpsraden

In de afgelopen periode zijn gesprekken gevoerd met beide dorpsraden over de gevolgen van het beëindigen van de huidige vorm en mogelijke alternatieven. Beide dorpsraden hebben aangegeven in te stemmen met het opheffen van de rechtstreeks gekozen dorpsraad en hun rol voort te zetten als

vertegenwoordiging via een belangenvereniging. Hiermee blijft de lokale betrokkenheid geborgd, zij het in een andere organisatorische vorm.

2.1 De overstap naar een belangenvereniging is een passend alternatief

De vorm van een belangenvereniging sluit aan bij de werkwijze van de andere erkende overlegpartners (EOP's) binnen de gemeente. De overgang naar een belangenvereniging zorgt ervoor dat de rechten en bevoegdheden zoals de dorpsraden deze nu hebben, behouden blijven. De rechtspositie van de beide dorpsraden, verandert niet. Door te kiezen voor één uniforme structuur ontstaat meer duidelijkheid en eenvoud in de samenwerking met de gemeente, passend bij de bestaande praktijk in dorpen en wijken.

2.2 Meer flexibiliteit en continuïteit als belangenvereniging

In een vereniging kunnen tussentijds nieuwe leden toetreden. Dit vergroot de flexibiliteit en draagt bij aan de continuïteit en representativiteit van de dorpsvertegenwoordiging.

2.3 Efficiënter dan verkiezingen

Het organiseren van verkiezingen vraagt relatief veel tijd en inzet van zowel de dorpsraden als de gemeente. Daarbij was in de praktijk vaak sprake van weinig keuzemogelijkheid door een beperkt aantal kandidaten.

3.1 De beleidsregel is overbodig aangezien de rechtstreeks gekozen dorps- en wijkraden niet langer bestaan.

De beleidsregel wordt ingetrokken omdat het instrument waarop zij betrekking heeft – de rechtstreeks gekozen dorps- en wijkraden – inmiddels is afgeschaft. Daarmee heeft de beleidsregel geen functionele betekenis meer en kan deze formeel worden ingetrokken.

4. Kanttekeningen

1.1 Minder directe democratische legitimatie

Bij een rechtstreeks gekozen dorpsraad is sprake van een directe democratische legitimatie. Bij een belangenvereniging is deze minder direct, aangezien leden niet via verkiezingen door inwoners worden gekozen.

2.1 De overgang vraagt om zorgvuldige begeleiding

De overgang naar een belangenvereniging vraagt om organisatorische en bestuurlijke aanpassingen. De gemeente zal hierin faciliteren en zorgdragen voor een zorgvuldige overgang.

5. Financiën

De voorgestelde wijziging heeft geen structurele financiële gevolgen.

Door het opheffen van de rechtstreeks gekozen dorpsraden vervalt de organisatie van de bijbehorende verkiezingen. De hiermee samenhangende besparing is relatief beperkt, aangezien deze verkiezingen altijd werden gecombineerd met de verkiezingen voor de Provinciale Staten en Waterschappen. Wel komen kosten te vervallen, zoals die voor extra drukwerk en aanvullende personele inzet.

Voor de overgang naar een belangenvereniging kunnen eenmalige kosten ontstaan, zoals notariskosten en andere oprichtingskosten. Met de dorpsraden is afgesproken dat de gemeente hen hierin tegemoetkomt. Deze incidentele kosten worden gedekt binnen het bestaande verkiezingsbudget van team Publiekszaken(grootboeknummer: 60316 – Verkiezingen en referenda).

6. Uitvoering

Na besluitvorming wordt de overgang naar de nieuwe situatie in gang gezet in samenwerking met de dorpsraden van Zwartemeer en Erica. De gemeente ondersteunt dit proces waar nodig, bijvoorbeeld bij organisatorische, bestuurlijke en praktische vraagstukken rond de inrichting van de vereniging.

Daarnaast worden met de nieuwe belangenverenigingen afspraken gemaakt over de samenwerking en positionering als erkende overlegpartner (EOP), zodat aansluiting bij de bestaande structuur wordt geborgd.

De gewijzigde omstandigheden brengen met zich mee dat de Verordening wordt aangepast, zodat deze weer in overeenstemming is met de geldende wettelijke kaders en de nieuwe rechtspositie van de dorpsraden.

Na besluitvorming wordt het besluit gepubliceerd op overheid.nl.

Een concept-besluit is bijgevoegd.

Emmen, 18 augustus 2026.

Burgemeester en wethouders van Emmen,

de gemeentesecretaris,

de burgemeester,

N.A. Plantinga

H.F. van Oosterhout

Jaar	Zaaknummer
------	------------

2026	216346-2026
------	-------------

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Emmen;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 18 augustus 2026,

besluit:

1. De rechtstreeks gekozen dorpsraden Zwartemeer en Erica op te heffen.
2. De dorpsraad Zwartemeer en de dorpsraad Erica als zijnde een belangenvereniging te erkennen als erkende overlegpartner (EOP).
3. De *‘Beleidsregel rechtstreeks gekozen dorps- en wijkraden in de gemeente Emmen’* in te trekken.

Vastgesteld in de openbare vergadering van 24 september 2026.

de griffier,

de voorzitter,

S. Engelen

H.F. van Oosterhout